

Viens vienīgs īsts Nīcas vainags

Ervīns Butkevičs ir vienīgais sertificētais pērļu eksperts un meistars Latvijā

ANDRIS OZOLINŠ

Senlaikos upju pērļu gliemenes bija lielā skaitā sastopamas lašu un foreļu upēs. 18. gadsimtā pēc Krievijas cara "ukaza", iešaistot pat armiju, pērles no upēm pamatīgi iztirija. Lai saprastu katastrofas apmērus, jāzina, ka pērļenes dzīvo ilgi – simt divsimt gadu. Lai iegūtu vienu lielāku pērli, nepieciešams atvērt tūkstoš gliemežnīcu, un tikai viena pērle no 50 atrastajām būs kvalitatīva. Tātad viena no 50 tūkstošiem...

Gliemenes upēs vēl esot

Pēdējo reizi nacionālās pērļes publiski redzētas Gaujai veltītajā izstādē pagājušā gadsimta trīsdesmitajos gados. Šobrīd Latvijas upēs pērligliemenes sastopamas ļoti nelielā skaitā, tomēr to aiztikšana ar likumu ir aizliegta visā Eiropā. Un nav jau arī nekādas vajadzības tās aiztikt. Pērļes plaši tiek audzētas speciālās fermās. To izskats un ķīmiskais sastāvs neatšķiras no "savvaļas". Piedevām īsto pērļu cena pēdējā laikā ir ļoti demokrātiska. Lētākus auskarus ar īstām pērlēm var sameklēt par 10 eiro un labus – par 30 eiro. Vai ir vērts nogalināt 100 tūkstošus gliemeņu?

Pērļes ir sagūstījušas ekonomistu, dizaineru un sertificētu pērļu ekspertu Ervīnu Butkeviču ar kungi Aili. Viņi pēc četriem dienām svinēs Pērļu kāzas 30 gadu kāzu jubileju –,

Vērtējums. Pērle atdzimst

Agrita Putāne, mākslas galerijas "Putti" īpašniece: "Pērle ir dārglieta, ko maigā spīduma dēļ salīdzina ar mēness gaismu un ne velti uzskata par ļoti sievišķigu. Lodei līdzīgā pērles forma ir norāde uz pilnību. Notraucot klasiskos aristokrātiskos putekļus, pērles mūsdienās atdzimst no jauna izsmalcinātās laikmetīgās rotās! Lai godinātu pērles, mākslas galerija "Putti" šodien ver starptautisku izstādi "Pērļu metamorfozes", kas ir lielākā pērlēm veltītā izstāde Latvijā beidzamajos gadu desmitos. Dažādo un neierasto materiālu izvēle ir aizraujoša spēle, kas klasisko pērli izceļ un ļauj tai atspīdēt šodienas gaismā."

puse no šī laika būs pavadīta, kopā darbojoties "pearls4us.com".

GIA sertifikāts

Radīt pērļu rotas Ervīnu pamudināja nejaušība. Viņa meitai Lainei Elizai dzimšanas dienā uzdāvināja pērļošanas komplektu. Kopā ar meitu pamēģināja arī Ervīns un nevar apstāties jau piecpadsmito gadu. Daļu no laika viņš velta, lai RTU lasītu lekcijas par uzņēmējdarbību un inovāciju. Pārējā laikā viņš ir kopā ar kundzi un pērlēm, gatavo auskarus, kaklārotas, kulonus, piespraudes un gredzenus.

Būdams sistemātisks cilvēks, Ervīns meklēja pilnveidošanās iespējas. Pērļu biznesā leģendāra personība ir japānis Mikimoto Koiki, kurš 1893. gadā radīja tehnoloģiju pērļu kultivēšanai un kļuva par jaunas nozares dibinātāju. Stāsta, ka Mikimoto ticēja pērļu neparastajām īpašībām un katru rītu brokastīs apēda divas. Varbūt tādēļ nodzīvoja 96 gadus. Ervīns aiz-

rakstīja uz Mikimoto firmu un aizsūtīja savu darbu fotogrāfijas. Koncerns palīdzēja viņam absolvēt Amerikas Gemologijas institūtu (GIA), kas ir vadošā dārgakmeņu novērtēšanas institūcija pasaulē. Ervīns saņēma GIA sertifikātu un šobrīd ir vienīgais sertificētais pērļu eksperts Latvijā.

"Esmu kaislīgs pērļu popularizētājs. Man patīk par tām stāstīt, un lekcijas es lasu par velti. Ja esmu saņēmis dāvanu no Mikimoto, man arī citiem cilvēkiem par velti jāsniedz ziņāšanas. Vēl labāk, jādod vairāk, nekā saņēmu," pārliecināts Ervīns.

Pērļu ābece

Izšķir vairāku veidu pērļes – dabiskās, audzētās, no kompozītmateriāla gatavotās un mākslīgās. Īsta pērle sastāv no kalcija karbonāta (90 – 94%), organiskās vielas (4 – 6%) un ūdens (2 – 4%). Tās krāsa var būt sārta, dzeltena, pelēka, sarkana, violeta un pat melna. Retāk sasto-

ANDRA OZOLIŅA FOTO

Ervīna Butkeviča rokās Nīcas vainags ar 64 īstām upes pērlēm – dārgākais vainags Latvijā.

pamas zaļās un zilās pērļes. Grauda forma ir apaļa, ovāla, bumbierveida, plakanā un neregulāra. Graudu diametrs var sasniegt 15 mm. Pērlei ir maza ciešība, tā ir trausla. Pērles blīvums ir 2,75 g/cm³.

Jūras un upju pērļes atšķiras. Vērtīgākā skaitās jūras pērle – apaļa, spīdīga baltā vai rozā krāsā. Jo lielāks grauds, jo augstāka cena. Upes pērles ir mazākas. Jo dārgāka pērle, jo tā ir lielāka, lidzenāka, spīdīgāka un simetriskāka. Tomēr neviens pērle nebūs perfekti līdzīga otrai pērlei un neviens pērle nebūs pilnīgi ideāla lode. Tas ir unikāls dabas produkts.

Mūžīgās virtenes

Lai pērļes savērtu virtenē, katrai no tām nepieciešams izurbt mazu caurumiņu un visas uztvērt uz smalka diega. Tomēr pērles ir cietas un nedaudz abrazīvas. Smalkie zīda vai sintētiskie diegi, ilgstoši berzējoties gar aso urbuma malu, sadilst un pērļu virtenes

reti, bet reizēm pārtrūkst. Pērles var salasīt un atkal pārvērt, tomēr kurai dāmai patīk, ja pērļu virtene izbirst kādā ļoti atbildīgā brīdī? Labāk, ja pērļu virtene turas ilgāk.

"Man ir daudz iznācis pārvērt satrūkušas pērļu virtenes, kas vērtas uz sintētiska diega," stāsta meistars. "Lai palielinātu virtenes kalpošanas ilgumu, ir jāmeklē pavismā cits risinājums. Sintētiskā diega vietā jāliek ļoti smalki savītas tērauda trosītes! Tādas lieto profesionāli juvelieri. Trosīte sastāv no 49 tērauda pāviedieniem, kas iestrādāti kapronā. Tā labi pieguļ pie ķermenē un ir izturīga. Pa 12 gadiem, kopš izmantoju šo pavedienu, nav saplissusi neviens virtene. Trosīte deva man iespējas veidot īpašu dizainu. Esmu izgatavojis kaklarotu ar vienu prāvāku pērlīti un uztvēris uz trosītes. Šī minimālisma stilā ieturētā rota šobrīd Baltijā ir ļoti pieprasīta. Es un mana ģimene arī šādi nēsājām vienu prāvu

pērli uz trosītes. Pats nēsāju AAA kvalitātes melno jūras pērli, tikai pērli un trosīti. Nekā lieka. Pērle ir pārāk perfekta."

Nīcas vainags pa īstam...

Lai redzētu, kā īsti senlaikos izskatījušās Latvijas pērļes zelteņu vainagos, Ervīns kopā ar tautas daiļamatu meistari Māru Krieviņu izveidoja īsto Nīcas vainagu – bez sintētiskiem audumiem un plastmasas pērlītēm. Pēc rūpīga izpētes darba vairākās Latvijas muzeju krātuvēs un R. Zariņa materiālu izpētes vainagā tika iestrādātas 64 īstās upes pērļes. Tāpat tur ir iestrādāti 45 kristāli no "Schöbel" meistardarbnīcas (Bavārija), izmantotas īpaši kvalitatīvās Toho stikla pērlītes, dabiskais zīds un brokāts. Latvijas vilna ir krāsota tikai ar dabiskajām krāsām. Proporcijas un krāsu toņi ir 100% atbilstoši muzeja oriģinālam. Vainaga svars ir 400 g, un tas šobrīd ir dārgākais vainags Latvijā.